

معروف

رسالة غدير

یک پیشنهاد به برادران ایمانی

شایسته است این خطابه‌ی ارزنده و سرنوشت‌ساز غدیر را که حضرت رسول اکرم ﷺ در بزرگترین اجتماع مسلمانان بیان فرمودند اهالی فرهنگ و هنر و تعهد به عنوان سند معتبر و آبروی ابدی اسلام به صورتی متین و مطلوب تنظیم نمایند و در معرض بهره‌برداری شایسته‌ی آحاد اهل ایمان بویژه حق‌طلبان و معرفت‌جویان در سراسر جهان قرار دهند. و دلیل آن اینکه پیامبر والا قدر اسلام ﷺ از عموم مسلمانان حاضر در غدیرخیم در خطبه‌ی غدیر خود خواستند پیام غدیر را به همه‌ی مسلمانان و نسل‌های بعد از خود و هر کس از آن بی‌خبر است برسانند و این تکلیفی است که رسول گرامی اسلام ﷺ تک تک مسلمانان را موظف به رعایت آن نموده‌اند.

بخشی از خطبه‌ی غدیر

با بیان عباراتی از خطبه‌ی کلیدی، استثنایی و ماندگار رسول اکرم ﷺ در روز غدیر، این سخن را به پایان برده بهترین تبریکات و تهنیت‌های خود را در هر کجا که هستید به محضر گرم و صمیمی تان تقدیم می‌کنیم.

ای مردم! علی را برتر بدانید. هیچ عملی نیست مگر آنکه خداوند آن را در من جمع کرده است و هر علمی را که آموخته‌ام در امام المتقین جمع نموده‌ام، و هیچ عملی نیست مگر آنکه آن را به علی آموخته‌ام. اوست «امام مبین» که خداوند در سوره‌ی «یس» ذکر کرده است: وَكُلُّ شَيْءٍ أَخْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ، «و هر چیزی را در «امام مبین» جمع کردیم».

ای مردم! از علی به سوی دیگری گمراه نشوید، و از او روی بر مگردانید و از ولایت او سرباز نزنید. اوست که به حق هدایت نموده و به آن عمل می‌کند، و باطل را ابطال نموده و از آن نهی می‌نماید، و در راه خدا سرزنش ملامت کننده‌ای او را مانع نمی‌شود.

تجدید پیمان با ائمه‌ی معصوم بویژه امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

در حدیثی از امام صادق ﷺ این طور آمده است:

هَذَا يَوْمٌ عَظِيمٌ عَظَّمَهُ اللَّهُ حُرْمَتَهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَ أَكْمَلَ لَهُمْ فِيهِ الدِّينَ وَ تَمَّمَ عَلَيْهِمُ الْبَقَّةَ وَ جَدَّدَ لَهُمْ مَا أَخَذَ عَلَيْهِمْ مِنَ الْعَهْدِ وَ أَلْمِثَاقَ.

این روز (غدیر روز) بزرگی است که خداوند حرمت آن را بر مؤمنین بزرگ کرده و دین را در آن روز تکمیل کرده و نعمت را تمام کرده پس با آنان (امامان معصوم ﷺ و بخصوص امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) در این روز تجدید عهد و پیمان کنید.

امامت، اعلام عمومی شد. پس شیخ به این معنا از همان روز اول اعلام نبوت و رسالت اعلام شده است و در واقع، این دو اصل (نبوت و امامت) همزادند و با هم متولد شده‌اند. اما شیعه به معنای گروه اقلیت به عنوان طرفداری از امیرالمؤمنین (علیه السلام) در مقابل اکثریت منحرف از صراط مستقیم، از روز رحلت پیامبر اکرم ﷺ به وجود آمده است.

شیعه معتقد است که مسأله‌ی حکومت و زمامداری، یکی از شؤون ولایت و امامت است نه اینکه تمام معنای ولایت و امامت همان حکوت و تصدی امر سیاست باشد.

ولایت و امامت، مقام بسیار شامخ و بلندی است و همدوش با مقام نبوت و رسالت است و جنبه‌ی الهی دارد و مسأله‌ی حکومت و زمامداری اقت از نظر شیعه جنبه‌ی محوری دارد یعنی «حاکم» برای امت به منزله‌ی «قطب» برای آسیاب است. خود مولا در خطبه‌ی شقشقیه‌اش می‌فرماید:

(مَكَانُ الْقِيَمِ بِالْأَمْرِ مَكَانُ النَّظَامِ مِنَ الْخَرْجِ يَجْمَعُهُ وَيَضُمُّهُ)؛

«آن کس که قییم و ممتصدی امر حکومت است به منزله‌ی رشته‌ای است که دانه‌های تسبیح را یک جا جمع کرده و آنها را به هم پیوندمی‌زند».

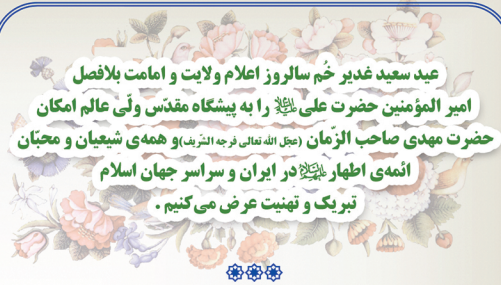
(نوح البلاذری فیض خطبه‌ی ۱۴۶)

شیعه معتقد است که آسیای امت بر محور «حاکم» می‌چرخد؛ اگر حاکم بر محور حق بچرخد امت هم بر محور حق می‌چرخد و اگر حاکم بر محور باطل بچرخد امت هم بر محور باطل می‌چرخد. قدرت است که می‌تواند حق را زنده کند و باطل را بمیراند و قدرت است که می‌تواند حق را بمیراند و باطل را زنده کند. از این رو عقیده‌ی شیعه این است که باید محور امت اسلامی حاکمی معصوم و منصوب از جانب خدا باشد تا بتواند تمام حقایق دینی را بشناسد و آنها را تبیین کند و به مرحله‌ی اجرا در آورد و بر این اساس، حکومت برای اسلام و قرآن از نظر شیعه یک امر حیاتی است.

وجود روح حقیقی اسلام در واقعه‌ی غدیر

امام خاتمی (مدظله العالی)

اگرچه ارتباط قلبی ما شیعیان با واقعه‌ی غدیر، ارتباط مستحکم و برجسته‌ای در دنیای اسلام است، ولی حقیقت این است که مسأله‌ی غدیر در محتوا و روح حقیقی خود فقط متعلق به شیعیان نیست بلکه به همه‌ی دنیای اسلام تعلق دارد. چون حادثه‌ی غدیر برخاسته از روح و مضمون حقیقی اسلام است. این که خدای متعال به پیغمبر اکرم - با آن همه مجاهدتها - حدود هفتاد روز قبل از وفاتش بفرماید که «یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک و ان لم تفعل فما بلغت رسالته» (۱)، آنچه را که به تو دستور دادیم، به مردم برسان و اگر نرسانی، رسالت خود را انجام نداده‌ای، نشاندهنده‌ی این است که روح و مضمون حقیقی اسلام در واقعه‌ی غدیر وجود دارد. ۱۳۸۱/۱۲/۰۱

«غدیر» عنوان عقیده‌ی ما و اساس دین اسلام و ثمره‌ی نبوت پیامبر اکرم ﷺ است و «پیام غدیر» تعیین صراط مستقیم تا آخرین روز دنیاست و «خطبه‌ی غدیر» زنده‌ترین سند «ولایت مطلقه‌ی الهیه‌ی دوازده امام ﷺ» است.

اهمیت روز غدیر

از نشانه‌های اهمیت این روز عزیز، کثرت اعمال و آداب بسیار فوق‌العاده‌ی آن است که با اعمال هیچ روزی در ایام سال قابل مقایسه نیست. در آداب و اعمال روز غدیر همه‌ی گروه‌ها مورد توجه و خطاب هستند و برای هر گروه با هر فکر و اندیشه و هر سنی، آداب مناسبی وجود دارد. ضمن اینکه اعمال و آداب این روز از جامعیت ویژه‌ای برخوردار است و به تمام ابعاد زندگی انسان (اعم از عبادی، اخلاقی، اعتقادی، سیاسی و فقهی و...) مربوط می‌شود.

و درکل چنین استنباط می‌شود که اراده‌ی معمار این حادثه‌ی مهم تاریخی بر این تعلق گرفته که روز غدیر این روز بزرگ برای همیشه و در طول تاریخ زنده و تابنده و برای همگان درخشان داشته باشد.

انواع تبریک و تهنیت در روز غدیر

در روایات به سه نوع تبریک در روز غدیر اشاره شده است:

الف: تبریک به امیر المؤمنین ﷺ

علامه امینی در التذیر آورده است: امیر المؤمنین ﷺ به امر رسول خدا ﷺ در خیمه‌ای که به ایشان اختصاص داشت نشستند و مردم دسته دسته به زیارت ایشان مشرف می‌شدند و تبریک می‌گفتند پس از آن رسول خدا ﷺ امر فرمودند بانوان برای عرض تبریک وارد خیمه شوند.

ب: تبریک به پیامبر ﷺ

علامه امینی چنین می‌نویسد که پیامبر اکرم ﷺ پس از ایراد خطبه‌ی غدیر فرمود: ای مردم مؤمن! به من تبریک بگویید. به من که خدای تعالی مرا به نبوت و اهل بیت مرا به امامت مخصوص گردانید، پس دومی به هنگام دیدار با امیر المؤمنین علی ﷺ چنین گفت: ای ابوالحسن! خوشا به حال تو که امروز مولای من و مولای هر مرد و زن مؤمن شدی. (التذیر ج ۱، ص ۴۷)

ج: تبریک به یکدیگر

امام امیرالمؤمنین علی ﷺ در ضمن خطبه‌ای که در روز غدیر ایراد نموده فرموده است:

ای مؤمنان! در روز غدیر به یکدیگر تبریک و تهنیت بگویید همچنان که خدا به شما تهنیت گفته است.

و امام هشتم علی بن موسی الرضا ﷺ در خصوص روز غدیر فرمود:

«هُوَ يَوْمُ التَّهْنِئَةِ يَهْنِئُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَإِذَا لَقِيَ الْمُؤْمِنُ أَخَاهُ يَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ...»

روز غدیر روز شاد باش و تهنیت است برخی از شما به برخی دیگر تهنیت بگویید و در این روز هر گاه مؤمنی برادر مؤمن خود را ملاقات کرد بگوید: اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ نَامِيَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِرِوَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ الْمُعْصومِينَ ﷺ.

آداب و اعمال روز غدیر

در خصوص اعمال و آداب روز غدیر به اختصار با استفاده از منابع معتبر عرض می‌کنیم: سزاوار است مؤمنان در روز عید غدیر با یکدیگر مضافه کنند و به گرمی دستان هم را بفشارند و شادی و نشاط خود را در این روز فرخنده ابراز دارند و لباس‌های فاخر خود را بپوشند و خود را معطر سازند و به دیدار دوستان و بستگان خویش بویژه سادات محترم بروند و در حدّ وسع و توان خویش طعامی فراهم کرده، مؤمنین را اطعام کنند و به اهل منزل خود در این روز وسعت بدهند، برای آنان طعام لذیذی، لباس جدیدی و همینطور هدیه‌ای فراهم و اهدا کنند و چه نیکو است که مؤمنان در این روز به هم هدیه بدهند و موجبات خوشحالی هم را فراهم سازند. و همواره بر لب تسبیح داشته باشند. و مستحب است در این روز شیعیان امیرالمؤمنین علی ﷺ روزهدار باشند که ثواب آن برابر است با روزه‌ی عمر دنیا. و چه نیکو است که روزه‌داران به افطاری دعوت شوند و از آنان به شایستگی پذیرایی گردد. و بنابر قول معصوم ﷺ این افطاری دادن از فضیلت ویژه‌ای نزد خدای متعال برخوردار است. و همچنین سفارش شده در این روز مؤمنان به یاری هم بشتابند و مشکلات یکدیگر را برطرف کنند، بدون اینکه درخواستی مطرح شود و این حرکت، نشانگر اوج صمیمیت و رفاقت بین اهل ایمان است. خلاصه‌ی سخن اینکه مؤمنان به قرآن و امام امیرالمؤمنین علی ﷺ تا آنجا که می‌توانند در این روز باید به هم کیشان خود محبت و نیکی کنند و بر این توفیق بزرگی که خدا نصیبشان کرده خدا را شکر کنند و صدبار بگویند:

«اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ كَمَالَ دِينِهِ وَتَمَامَ نِعْمَتِهِ بِرِوَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِيطَالِبٍ ﷺ»

و مرتب در طول این روز دهان خود را خوشبو کنند به صلوات بر محمد و آل محمد ﷺ و با برداران دینی خود طبق آدابی که در کتب معتبر نقل شده عداوت ببندند.

و نیم ساعت قبل از زوال (ظهر شرعی) دو رکعت نماز بخوانند که آداب آن در مفتاح الجنان شیخ عباس قفّی آمده است.

و سفارش شده حتی الامکان مؤمنان هر جا که باشند خود را به قبر مطهر امیرالمؤمنین علی ﷺ برسانند و زیارت کنند و اگر مقدور نیست از دور با خواندن زیارت «امین‌الله» و یا زیارت‌های دیگر ارتباطی عارفانه با امام معصوم خود برقرار سازند و در عین حال بنا به فرموده‌ی امام صادق ﷺ در این روز از کسانی که به این خاندان عصمت و طهارت ظلم و ستم روا داشته‌اند و حقّ آنان را نادیده گرفته‌اند بیزاری بجویند و نفرت قلبی خود را ابراز بدارند. (کافی ج ۴، ص ۸۴۱)

از خداوند متعال عاجزانه می‌خواهیم ما را در انجام این آداب و اعمال یاری و مدد فرماید و نور ولایت ائمه‌ی اطهار ﷺ را با شعاعی تابنده و ماندگار بر قلوب تک‌تک شیعیان امام علی ﷺ تا آخرین روز جهان بتاباند. آمین یا رب العالمین.

سابقه‌ی کلمه‌ی شیعه در کلام پیامبر ﷺ

کلمه‌ی شیعه، کلمه‌ی نوظهوری نیست؛ بلکه در کلام خود پیامبر اکرم مکرراً به کار رفته است. در قرآن نیز با توجیهاتی که دارد به کار رفته است. نمی‌خواهیم بگوییم که در قرآن، کلمه‌ی شیعه به این مناسبت؛ البته توجیه و تاویل دارد. اما کلمه‌ی شیعه به معنای پیروان علی ﷺ در کلام خود پیامبر به کار رفته نه اینکه بعداً پیدا شده است. پیامبر اکرم ﷺ مکرراً در جمع اصحاب می‌فرمودند:

(شِيعَةٌ عَلِيٌّ هُمُ الْفَائِزُونَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ)؛ (بحار الانوار، جلد ۶۸، صفحه‌ی ۹)

«در روز قیامت تنها شیعی‌ی علی گروه رستگاراند».

و گاهی به طور خطاب می‌فرمود:

(يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَ شِيعَتُكَ أَنْتُمُ الْفَائِزُونَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ)؛ (بحار الانوار، جلد ۶۸، صفحه‌ی ۴۶)

«ای علی! تو و شیعیانت تنها رستگاران در روز قیامت هستید».

(يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَ شِيعَتُكَ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ)؛ (تفسیر نورالقلین، جلد ۵، صفحه‌ی ۲۴۵)

«ای علی! تو و شیعیانت بهترین خلق خدا هستید».

پس کلمه‌ی شیعه کلمه‌ی نوظهوری نیست. در عبارات دیگری فرموده‌اند:

(أَنْتَ مِنِّي بِمِثْلِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى)؛ (بحار الانوار، جلد ۳۷، صفحه‌ی ۲۵۵)

یعنی: تو نسبت به من به مثله‌ی هارون هستی نسبت به موسی. این حدیث به حدیث منزلت معروف است.

(عَلَيْ مَعَ الْحَقِّ وَ الْحَقُّ مَعَ عَلِيٍّ)؛

«علی با حق است و حق با علی است».

منظور اینکه رسول اکرم ﷺ مکرراً مسأله‌ی خلافت علی ﷺ را به مسلمانان گوشزد می‌کردند تا در مجمع عمومی «روزغدیرخ» مسأله‌ی ولایت و

